

Polska taryfa celna w odniesieniu do gospodarstwa leśnego.

W dniu 10. stycznia 1920 weszła w życie polska taryfa celna, autonomiczna.

Równocześnie straciły moc prawną wszystkie inne przepisy celne, wydane przez dotychczasowe państwa zaborcze, a tem samem objawiona jednolitość gospodarcza Rzeczypospolitej Polskiej, mimo iż w chwili, kiedy ten artykuł piszemy, wiele naszych granic nie jest jeszcze ustalonych. Nowa taryfa celna, jest na razie jeszcze tylko taryfą prowizoryczną. lecz przypuścić należy, że taryfa ta obejmie dłuższy okres czasu i potrwa przynajmniej lat 10.

Państwo Polskie musi niebawem zawierać z państwami ościennymi traktaty handlowe, musimy zatem wiedzieć, co i na jakiej podstawie od naszych sąsiadów żądać i co i na jakiej podstawie im przyznać możemy. Musimy wiedzieć pod jakimi warunkami mamy nasze życie gospodarcze układać. Musimy także wiedzieć, jaki wpływ ona mieć będzie na rozwój naszego gospodarstwa leśnego, na rozwój naszego przemysłu leśnego.

W dwu zeszytach „Sylwana“ w r. 1919 pisałem o zadaniach polityki leśnej w Rzeczypospolitej Polskiej, a zapamiętania te możemy w obecnej chwili porównać z rzeczywistością.

By temu zadaniu zadośćuczynić, musimy dać krótki wyciąg z postanowień samej ustawy i rozporządzenia wykonawczego.

Wywóz z granic Państwa i przewóz t. j. ruch tranzytowy przez Państwo, są zupełnie od cła wolne, dowóz (import) natomiast podpada pod postanowienia cłowe a mianowicie od każdych 100 kg wagi, ma się opłacać cło w złocie, jeżeli zaś jest płacone w markach Polskiej Krajowej Kasy pożyczkowej, natenczas 1 marka złota równa się 10 markom tej kasy, gdyż dopłata (agio) obowiązująca od dnia 10. stycznia 1920 począwszy w wysokości 200%, od dnia 20 stycznia 1920 podwyższoną została na 900%.

To są postanowienia główne, wszystkie inne są mniej więcej takie same, jak we wszystkich innych ustawach celnych.

Zatem wolno nam wszystkie produkta nie tylko surowe, lecz także fabryczne bez cła z kraju wywozić, naturalnie o ile temu wywozowi nie stoją na przeszkodzie przepisy natury administracyjnej. W obecnej chwili wolny wywóz materiałów drzewnych jest czasowo wzbroniony. Są jednak dążenia, by ze względu na naszą walutę zezwolić na wywóz pewnej części materiałów drzewnych za granicę czy to jako surowce, czy też w formie półfabrykatów, a nadto podnoszą się głosy, że jest to w obecnej chwili jedyny artykuł krajowy, którym nasz bilans handlowy poprawić możemy. Chociaż więc materiał drzewny jest nam obecnie bardzo potrzebny, gdyż musimy odbudować kraj wojną gruntownie zniszczony (wedle ostatnich obliczeń około 800.000 obiektów budowlanych), musimy oddać go do rozmaitych innych celów przemysłowych u siebie w kraju, to mimo to eksport, choćby tylko pewnej części materiału drzewnego, jest dla nas koniecznością życiową. Potrzebne środki aprowizacyjne, brakująca odzież, uzbrojenie armji musimy u obcych nabywać, nasza robota na rynkach światowych ma kurs nader niski; poprawić zaś nasz bilans finansowy możemy w danej chwili wywozem artykułów własnych, w kraju posiadanych. Do nich należy bezsprzecznie drzewo, i na to z konieczności zgodzić się musimy, że materiał drzewny musi być wywożony, mimo iż brak jego sami odczuwamy. Jednakże w interesie nas samych jak i naszego przemysłu leży, ażeby ten materiał był wywożony w formie jak najdoskonalszej, czyli żeby wróciły się nie tylko koszta surowca, lecz także własnej ro-

bocizny i zarobek przedsiębiorcy, a im doskonalsza będzie forma, im większa suma będzie roboty, zużytej na wytworzenie pewnego artykułu, tem korzystniejsze będą rezultaty.

Przystępujemy zatem do pojedynczych stawek cłowych, dla artykułów gospodarstwa i przemysłu leśnego.

Materiały i wyroby drzewne, cło za 100 *kg*.

58. Drzewo:

1. brzoza, buk, wiąz, grab, dąb, jodła, wierzba, brzoza, lipa, klon, modrzew, olcha, osika, świerk, sosna, topola i je-sion:

a) faszyny, trzaski, szczepy i chrust	bez cła
b) bierwiona (okrągłaki) i żerdzie	" "
c) kłody i kłocce. ,	" "
d) bale i deski (grubość powyżej 10 <i>cm</i> ob-ciosane lub opiłowane	0·40 <i>Mk</i>
e) deski i łaty (grubości od 0·5—10 <i>cm</i>) włą-cznie) nieheblowane, prócz bukowych	1·30 "

U w a g a: W razie trudności wywożenia określa się wagę towaru przyjmując za podstawę wagę 1 *m*³ równą 600 *kg*.

2. Wszelkie inne drewno nie pochodzące z wymienionych w p. 1., gatunków pod postacią bierwion, szczap, obrzynków, desek, okrągłaków, kłoców, żerdzi i trzasek; podkłady z drewna nasycone (impregnowane)

U w a g a: Drewno heblowane z gatunków wymienionych w p. 1 podlega cłu według poz. 59 p. 1; drzewa heblowane z gatunków wymienionych w p. 2 podlega cłu według poz. 61.

3. Obłogi i forniery nieklejone grubości do 0·5 *cm* włącznie, również heblowane

4. Kora drzewa korkowego:

a) nieobrobiona i jej odpadki	bez cła
b) zmielona na trociny i proszek	4·00 <i>Mk</i>

U w a g a: Drzewo farbiarskie według poz. 12,, p. 1.

5. Łaty bukowe dla mebli giętych :

a) surowe niepodtoczone	bez cła
b) podtoczone	0·70 <i>Mu</i>

59. Wyroby ciesielskie i bednarskie:

1. wyroby ciesielskie; gonty zwyczajne i fugowane	6·50 <i>Mk</i>
2. wióra drzewne (wełna drzewna)	6·00 „
3. a) wyroby bednarskie	9·00 „
b) klepki gotowe (z wątorami i fugami)	6·00 „

U w a g a : Z wyjątkiem wiór, wyroby mniejszej pozycji z drzew niewymienionych w p. 1. poz. 58 i z fornierów podlegają oczeniu wedle poz. 61.

61. Wyroby z drzewa oddzielnie niewymienione:

1. a) ćwieki, (kołki, szpilki do butów)	30·00 <i>Mk</i>
b) fornierzy klejone wszelkiej grubości	10·00 „
c) wyroby stolarskie i tokarskie z drzewa wymienionego w poz. 58 p. 1 nielakierowane, niepoliturowane, bez inkrustacji i fornierów, chociażby zagruntowane	35·00 „
d) wyroby stolarskie i tokarskie z drzewa niewymienionego w poz. 58 p. 1, nawet nielakierowane i niepoliturowane; wyroby stolarskie i tokarskie z drzewa wszelkiego gatunku lakierowane, politurowane, fornierowane, pomalowane na jeden lub kilka kolorów (bez malowidła	85·00 „
2. meble cięte fornierowane i nie, surowe, politurowane lub lakierowane (niewyplątane i bez obicia); części mebli giętych; wyroby z fornierów klejonych surowe lub lakierowane, politurowane (bez deseni)	40·00 „

U w a g a 1. Za meble gięte, ich części, oraz wyroby z fornierów z ozdobami i deseniami wypalanyymi, lub wytłaczanymi en relief opłaca się cło według p. 1 d) poz. 61.

62. Rośliny i ich części, oddzielnie niewymienione:

3. b) nasiona leśne bez cła
 4. materiały obrobione do koszykarstwa, wyplatania i t. p. barwione, bielone, heblowane, lub inaczej obrobione 4·00 Mk

79. Węgiel torfowy i drzewny, torf:

1. węgiel torfowy i drzewny bez cła

80. Dzięgieć, smoły i pak:

1. dzięgieć i smoły, prócz oddzielnie wymienionych 0·40 Mk

82. Kalafonia , . bez cła

86. Olej żywiczny i terpentyna, z wyjątkiem olejków eterycznych i terpentynowych p. 3. poz. 119 5·00 Mk

87. Smoły żywiczne:

1. smoła żywiczna bez cła

124. Garbniki:

1. kora garbnikowa i naturalne garbniki w każdej postaci bez cła

U w a g a: Drzewo quebrachowe raszpłowane na wiórki do przesyпки (t zw. Lobschnitt) i mielone 6·00 Mk

1. ekstrakty garbnikowe:

- a) suche 20·00 „
 b) ciastowate 17·00 „
 c) płynne 13·00 „

176. Szmaty i masa papierowa:

2. masa papierowa (masa drzewna) przyrządzona mechanicznie:

- a) sucha, zawierająca mniej niż 50% wody . 1·50 „
 b) wilgotna, zawierająca więcej niż 50% wody 0·80 „

4. błonnik roślinny (celuloza, masa przyrządzona chemicznie):

- a) sucha, zawierająca mniej jak 50% wody . 5·00 „
 b) wilgotna, zawierająca więcej jak 50% wody 2·50 „

Jak z powyższego zestawienia jest widoczne, przedstawiliśmy więc stawki celne obowiązujące nie tylko gospodarstwo leśne, lecz także i przemysł leśny. W naszych

dalszych rozpatrywaniach pozostaniemy jednak tylko przy gospodarstwie leśnym i przemyśle leśnym w ściślejszym znaczeniu słowa — półfabrykatakach.

Najsamprzód musimy powiedzieć kilka słów o terminologii leśnej, jaka w tem urzędowym zestawieniu została zastosowaną i nie chcąc nikogo dotknąć musimy powiedzieć, że nie była trafna.

Punkt poz. 58 chce prawdopodobnie objąć to wszystko, co objęte jest oznaczeniem „drewna opałowego“. Lecz w tym wypadku brakuje nam, „krągłaku“ t. j. sortymentu, posiadającego 7—14 cm grubości w cieńszym końcu i 1 m długości — „opałowe drewno, niezdatne do budowli, ani do wyrobu na żadne inne sprzęty“ jak go „Encyklopedia“ określa. Natomiast wątpimy bardzo, czy zechce kto dowozić z zagranicy „chrust“, a niema natomiast drewna „gałęziowego“.

W punkcie 6 mamy „okrągłaki“ i „żerdzie“. Nie wiadomo zatem, czy mowa tu o „okrągłakach“ opałowych, czy też o „okrągłakach“, które Linde jednak pod nazwą „krągłaka“ określa jako „sztuka drewna okrągłego Rundholz“. Wprawdzie i krągłak opałowy jest sztuką drewna okrągłego lecz z połączenia z sortymentem „żerdzie“ przyjąć należy, że będzie to sortyment wprawdzie także „w stanie krągłym“ lecz w handlu znany pod oznaczeniami „drewno kopalniane“ czyli kopalniaki“ i drewno do wyróbki papieru, zatem „celulozowe“, gdyż tych sortymentów w powyższym zestawieniu niema.

Punkt c obejmuje drewno materiałowe w całych długościach, jak i wycinkach t. j. klocach, przeznaczonych do przecierania na tartakach.

Widzimy więc, że są pewne braki, które na samą istotę rzeczy nie wpłyną niekorzystnie, gdyż import tych surowców jest „wolny od cła“, ale mimoto mogą wprowadzić pewne zamieszanie. Szczególniej jeżeli chodzić hędzie o statystykę przywozu, rzecz przecież w życiu gospodarczem każdego Państwa nader ważną. O wiele prościej byłoby, gdyby taryfa celna zastosowała była terminologję, jaka powszechnie w gospodarstwie leśnym jest w zastosowaniu i podzieliła punkt 1 zamiast na 3 tylko na 2 poddziały określając je w sposób następujący:

a) drewno opałowe jak: szczepy, krągłaki, drewno gałęziowe, karpina, chrust i trzaski, jeżeli te dwa ostatnie sortymenta koniecznie być muszą,

b) drewno materiałowe w stanie krągłym: dłużynowe, kłocowe, kopalniane, celulozowe i do wyrobu masy drzewnej, krągłakowe, żerdziowe etc.

Przechodząc do następnych punktów, jako produktów przemysłu leśnego, wytwarzającego półfabrykaty nadmieniamy, że wedle Lindego i Encyklopedji „belka“, „balki“, są to „drzewa, które się kładą na zrębie budynku, na którym opiera się powała“, czyli jestto „graniasto ociosane 4 do 5 cali grube“, a są to „artykuły handlu polskiego i litewskiego z miastami podmorskimi, grubość cali 4, długość sążni 6, szerokość jak dąb pozwoli“. Jestto więc półfabrykat, z reguły ręką ociosywany, w mniejszej ilości wypadków na tartaku przecierany. Znajdujemy więc bale i deski, ale nie znajdujemy znowu innych produktów, produkcji tartacznej, jak odpadów tartacznych, które w pewnych warunkach nawet do wyrobu celulozy bywają używane, trocin etc., które również mogą być dowożone.

Zdaje się zatem, że wychodząc z założenia, że materiały te i tak mogą przybywać „bez cła“ nie zadano sobie szczególniejszego trudu z ustawieniem sortymentów, czyli że przy tej pracy współpracy leśnika zawodowego nie można skonstatować.

Jaki skutek wywrze ta taryfa celna na gospodarstwo lasowe i co ona zamierzała.

Ponieważ „surowiec“, czyli drewno w stanie krągłym, czy to jako opał, czy też jako drewno materiałowe przywożone być może do granic Polski bez opłacania jakiegokolwiek cła, a natomiast na „belki“, „deski“ etc. jednym słowem na półfabrykaty nałożone zostało cło wypływa z tego zamiar ochrony własnego przemysłu tartaczno-leśnego.

Chcemy zatem mieć u nas w Polsce swój własny przemysł leśny, chcemy wytwarzać u siebie półfabrykaty i fabrykaty i dopiero te z kraju wywozić, jako artykuły bardziej wartościowe.

Pisząc w lecie 1919 artykuł zatytułowany: „Zadania polityki leśnej w Rzeczypospolitej polskiej“ powiedzieliśmy

w jednym miejscu: „Polska chronić się powinna przed importem przerobów fabrycznych ze wschodu, a popierać eksport na zachód, a gdy ponadto dążeniem kraju być powinno pozyskanie jak największej ilości drewna materiałowego, przeto otrzymamy piąte zadanie: ułatwiać import drewna surowego w stanie krągłym, celem popierania przemysłu rodzimego, utrudniać import drewna użytkowego przerobionego, ewent. ułatwiać eksport drewna użytkowego przerobionego na zachód“.

Zadania te odnoszące się do importu surowca i materiału przerobionego zostały więc uwzględnione.

Zanim jednak w tej materji nasze poglądy dalej wypowiemy, musimy nieco od tematu zboczyć i zająć się wpływem naszych taryf kolejowych na produkcję. Mianowicie jak są taryfy kolejowe ułożone, czy one popierają bardziej surowiec, czy też fabrykaty i w jakim stopniu.

Pytanie to jest tem cenniejsze, iż mamy obecnie taryfę jednolitą dla całego obszaru Państwa polskiego. (C. d. n.).
